

ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA

---

# CONFERENCIA INTERNACIONAL DELS CLUBS ALPINS

Y

XV JUNTA GENERAL DEL CLUB ALPI SUIS

*celebradas á Ginebra*

*los días 1, 2, 3 y 4 d' Agost de 1879.*

## RELACIÓ

PER

D. RAMON ARABÍA Y SOLANAS,

President de la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA, delegat per la mateixa  
á dita Conferencia.

BARCELONA

---

IMPRENTA DE LA RENAIXENSA

18, PORTA-FERRISSA, 18

1879.

ASSOCIATION D'EXCURSIONS CATHOLIQUES

# CONFÉRENCE INTERNATIONALE

## DES CLUBS ALPINS

XXI JOURNÉE GÉNÉRALE DES CLUBS ALPINS

RELAIS

D. RAYON ABASCA Y SUÑER

BALNÉO

LA FÉDÉRATION DES CLUBS ALPINS



La ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA, qu' en diverses ocasions ha demostrat sa intensa y efectiva simpatía per la noble causa del alpinisme, qu' es la seva propia aplicada á Catalunya, rebé en Juny prop passat, á més de las circulars d' invitació impresas, una carta atentíssima de Mr. Freundler, ex-president del Clup Alpi Suís, comunicantnos que «si bé no portávan lo nom de Clup Alpí, atenent la Junta Directiva de la secció de Ginebra, organisadora de la festa, á que 'ns guiava una meteixa idea y un meteix sentiment, havía acordat *per unanimitat* invitar-nos á la Conferencia internacional dels Clubs Alpíns y á las festas que ab tal ocasió se celebrarian á Ginebra los dias 1, 2, 3 y 4 d' Agost del corrent any.» No era possible desatendre tant delicada y galana invitació y la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA, honrantme una vegada més ab sa confiança, me designá pera representarla en eixa festivitat internacional.

No m' fou possible arribar á Ginebra avans del dia 2 d' Agost, segon de la Conferencia, mes com tant punt vaig baixar del tren, me dirigí al local ahont aquella s' celebrava, encara poguí sentir la discussió dels dos últims temas del programa. Al termenar la sessió vaig passar matargeta á Mr. Freundler, president de la Conferencia, qui tot seguit y ab amables y falagueras frases me presentá als concurrents, que respongueren ab entussiasme als *vivas* qu' ell doná á Espanya y á la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA. Agraphint com debía aquellas demostracions d'afec-



te, responguí ab un ¡Visca lo Club Alpí Suís! que secundáren en massa tots los assistents. Inmediatament Mr. Freundler me prengué per son compte y sens deixarme temps per' anarme á mudar lo trajo de viatge, m' obligá á acompanyarlo al «Hôtel de Russie» ahont la Junta de festas oferia un esmorsar familiar als representants y delegats dels Clups Alpíns y altres associacions análogas extrangeras. Als postres, se renováren las expressions d' afecte á Espanya y á nostra Associació y altra volta deguí alsarme á remerciar tant simpátich aculliment, després de lo qual vaig esser oficialment presentat per Mr. Freundler, incansable en sa galantería, á Mr. Lindt, president actual del Club Alpí Suís; á Mr. Matthews, president del *Alpine Club* de Londres; á Mr. Xavier Blanc, president del Club Alpí Francés; Mr. Richter, delegat de la *Deutscher und Oesterreichischer Alpenverein*; Mr. H. R. Budden, president de la secció de Florencia del Club Alpí Italiá; Mr. Marshall Hall, del *Alpine Club* y altres y altres, que seria llarch enumerar. Afiat ja al gran estat major de la festa, comensáren las conversacions particulars ab aquella intimitat y expansió propias dels qui están dominats per un meteix sentiment y m' trobí en mitj d' aquellas personas tantost pera mí extranyas, com en una reunió d' amichs de la infancia.

A fi d' introduhir un poch d' ordre en aquesta sumaria relació, que no obstant deurá esser un poch llarga, ara que ja havém entrat en materia, prescindiré de ma ausencia del primer dia y com las noticias que puch donarne son de la més rigorosa autenticitat, comensaré per ellas ma relació, lo que val tant com dir que comensaré pe'l comensament; aixís ma involuntaria falta no perjudicarà á la integritat de la narració y tots quedarem contents.

En primer lloch, dech dir que la idea de celebrar una reunió anual internacional dels Clubs Alpíns ha vingut á imposarse per la necessitat, puig á mida que ha anat augmentant lo nombre de societats alpínes y de llurs seccions, ha esdevingut també més difícil y oneros á cada una lo ferse representar en totas las innumerables reunions que á voltas en una meteixa ó próxima fetxa celebravan las altras en diferents punts d' Europa y á las que la galantería de la invitació manava correspondrer ab la de l' assistencia. Aquesta impossibilitat material per una part y per altra la creixent importancia del alpinisme y son carácter internacional cada vegada més marcat, impulsáren en Agost de 1877 al Sr. Cesare Isaia, president de la secció de Turín del Club Alpí Italiá, á presentar á la junta general del meteix, tinguda á Gressoney-St-Jean, una proposició, favorablement acollida per los representants dels Clubs Alpíns extrangers que á ella assistíren, y sobre la qual foren cridats á pendrer resolució decisiva lo Club Italiá en son congrés d' Ivrea, lo Suís en l'Assamblea gene-



ral d' Interlaken, lo Francés en lo Congrès internacional de París y lo d' Alemanya y Austria en la Junta general d' Ischl, que tinguéren lloch en Agost y Setembre del següent any 1878. Ab lleugeras modificacions, dita proposició fou acceptada y quedá acordat per lo tant que «ls Clubs Alpíns de las diferentes naciones se reunirían en Congrès una sola vegada cada any en una ciutat propera á montanya y per invitació del Club designat en lo Congrès del any precedent.»

Lo primer d' aquestos Congressos internacionals tingué lloch á París lo any passat durant la Exposició y en ma conferencia sobre los Clubs Alpíns vaig donarne los principals detalls. (1) En ell se manifestá lo desitj de que lo següent se celebrés á Ginebra, y la secció d' aquesta ciutat, acceptant lo compromís, se posá d' acort ab lo Comité Central del Club Alpí Suís y decidí fixar pera dit congrés, que modestament anomená *conferencia*, los dos días anteriors als de la Junta general y festa federal anyal de dit Club, ó sía los días 1 y 2 del corrent mes d' Agost. Lo dia 10 de Juny prop passat la meteixa secció, en circular dirigida als membres dels Clups Alpíns «d' Italia, França, Alemanya, Inglaterra y Austria» los invitá oficialment á dita conferencia y festa federal, de la que 'ls donava lo programa detallat, y en la meteixa fetxa poch més ó ménos lo Comité Central del Club Alpí Suís passá á tots los socis un' altra circular, senyalant los punts que s' discutirían en la Junta General y excitant als socis á acudir en gran nombre á las festas de Ginebra. Donats aquestos antecedents, entraré de plé en materia.

Lo divendres 1<sup>er</sup> d' Agost al arribar los alpinistas á Ginebra eran rebuts en la estació per Mr. Des Gouttes, president de la secció, y altres indivíduos de la Junta de festas, los que acompanyavan als arribats al local de la secció pera inscriurers' y pendrer la targeta que donava dret á participar de tots los festeigs (preu, 10 franchs.) Al inscriurers' rebía cada qual, dins d' un sobre ab lo nombre de sa inscripció, (á mí m' tocá lo 350), los següents documents: 1.<sup>er</sup>) un *carnet*-programa, magníficament litografiat, presentant á l' envers lo segeil del Club voltat dels escuts d' armas dels 22 cantons que forman la Confederació suíssa y al revers una vista fotogràfica, treta ab lo aparato de la secció, de la ciutat de Ginebra desde lo mont Salève; contenía un detallat programa de las festas.

2.<sup>on</sup>) duas targetas pera los dinars del diumenge á l' «Hôtel National» y del dilluns á Monnetier.

(1) V. mon folleto *Los Clubs Alpíns y las Asociaciones d' excursions*, pág. 37 y següents.



3.er) una fulla de noticias complementarias ab la ordre del dia de la Conferencia internacional dels Clubs Alpíns y la de la Junta general del Club Alpí Suís.

A més los extrangers com jo rebíam un billet d' allotjament, indicant lo preu del quarto y del esmorsar del matí, y una targeta de convit pera l' sopar ofert per la Secció de Ginebra en lo «Stand de la Coulouvrenière.» Jo vaig allotjarme en l' «Hôtel de l' Ecu de Genève» ab lo marquès de Turenne, Mr. Richard Bérenger, de la Direcció central del Club Alpí Francés y altres *clubistas*, quin nom no m' recorda.

A las 2 en punt, segons marcava lo Programa, s' obrí en la elegant sala de la Societat d' Amichs de la Instrucció, situada sobre meteix del local de la secció de Ginebra, la Conferencia internacional dels Clubs Alpíns, presidida per Mr. Albert Freundler, ex-president del Club Alpí Suís, acompanyat de Mr. Matthews, president del *Alpine Club* de Londres; Talbert, vice-president del Club Alpí Francés; Budden, del Club Alpí Italiá; Richter, de la Societat alpina d' Alemanya y Austria; Cross, del *Appalachian Mountains Club*, de Boston (Estats Units), com á vice-presidents; y com á secretaris, de Mr. H. Wölter, de la secció de Ginebra (C. A. S.) y F. Bineau, de la de París (C. A. F.)

Obrí la sessió lo pastor Freundler ab un discurs, en que després de donar la benvinguda als alpinistas extrangers y de llegir la ordre del dia, va fer, com digué l' endemá Mr. Favre ab molta propietat, una verdadera «declaració d' amor» als Alpes y á las montanyas. «La montanya, digué, es nostra patria comuna; sa grandesa imponent y sublime, sa elevada poesia, los secrets que 'ns ocultan sas entranyas, tot en ella acusa lo poder de Deu: *montes enarrant gloriam Dei*. Després de la bóveda estrellada, ella es la expressió més maravellosa y evident d' aquest poder: ella 'ns dona conciencia de nostra virilitat física, intelectual y moral, per efecte de las varias dificultats que sa ascensió y son estudi oposan á nostra voluntat d' enfilárnoshi y de veurerla d' aprop; ella dona plena satisfacció á n' aquesta inspiració de l' ánima envers lo infinit, á la necessitat qu' experimenta d' enlayrarshi. Afinitat sublime! necessitat de reculliment y de contemplació de que té conciencia y que l' atrau al cel. *Excelsior!*»

Avans d' entrar en la ordre del dia, Mr. Freundler, ab assentiment de tots los presents, expressá son viu sentiment per la ausencia de Mr. Adolf Joanne, ex-president del C. A. F. y de Mr. Cesare Isaia, del C. A. I., que son los qui prenguéren la iniciativa pera la Conferencia que s' estava celebrant.

La ordre del dia era la següent: Discurs del President, Mr. Albert Freundler; «Un Club Alpí Americá», memoria de Mr. Henri de Saussure; «La meteorologia de montanya», memoria del P. Denza, Director del



Real Col·legi y Observatori de Moncalieri (C. A. I.); «L' Etna», discurs oral per Ch. Durier (C. A. F.); «Recorts del Mont-Blanc», (1) lectura de cartes inédites per Mr. Henri de Saussure.—Discussió dels següents punts, proposats per la Direcció central del Club Alpi Francés: 1.<sup>er</sup>) Sanció á donar per tots los Clubs Alpíns á las decisions de cada un, relativament als guías y á las posadas; 2.<sup>on</sup>) melloras á introduhir en los hostals y posadas; 3.<sup>er</sup>) reglament de las cabanyas de refugi; 4.<sup>rt</sup>) cursos d' instrucció pera 'ls guías y 5.<sup>nt</sup>) possibilitat ú oportunitat d' una acció col·lectiva dels Clubs Alpíns envers las Companyías de ferro-carrils pera obtenir rebaixa de preus á favor dels alpinistas que viatjin en grups.

S' acordá que pera mantenir més viu lo interés s'alternaria la discussió d' aquestos punts ab la lectura de las memorias y los discursos orals, com també que s' deixaria pera lo últim la discussió del punt senyalat en la ordre del dia ab lo número 1.

Comensá Mr. de Saussure ab la lectura d' una noticia sobre lo club alpi americá fundat á Boston (Estats-Units) en 1876 baix lo nom d' *Appalachian Mountains Club*, quina activitat se manifesta ab publicacions científicas y artísticas de gran mérit. Lo professor Cross, pertanyent á dit Club, s' alsá per' atestiguar la rigurosa exactitut de las noticias donadas per Mr. de Saussure, lo que motivá un agradable incident, puig molts y crech qu' entr' ells lo autor del treball ignoravan á l' hora que s' trobés en lo local cap representant del esmentat club americá.

S' entrá desseguida en la discussió del punts proposats per lo C. A. F., qu' en ausencia de son president Mr. Xavier Blanc, que no arribá fins l' endemá, com jo y molts d' altres, s' encarregá d' apoyar lo vice-president Mr. Talbert. Comensant per lo segon: *Melloras á introduhir en los hostals y posadas*, digué Mr. Talbert: «A Suissa poch hi ha que dir sobre aquest punt, com no sia respecte á la modicitat dels preus (2), pero á França certament hi ha molt que dir y molt que fer; mes qué fer? Lo mellor seria potser demanar als Butlletins y publicacions dels Clubs Alpíns que recomanessin los hostals reconeguts dignes d' aquesta distinció.»—Sobre aquest punt s' empenyá una forta discussió entre nombrosos oradors dels clubs francés, suís y alemany, alguns dels quals volían que se senyalessin també los hostals dolents, mes en vista dels perills legals qu' aixó podria portar, segons atinadament observá Mr. Des-Gouttes, s' acordá sensillament que se senyalessin los noms y adresses dels hostals y posadas recomanables.

(1) Adopto en tots los noms geogrífics, que no havem transformat, la meteixa ortografia de la llengua original.

(2) No trobo massa justa aquesta salvetat, puig á Suissa son los preus dels *hôtels* molt baixos relativament, sobretot si s' comparan ab los de França y en quant á comoditats y bon servey, deixan enderrera no sols als de França sino als de tota Europa.



2.<sup>on</sup>) *Reglament de las cabanyas de refugi*.—Mr. Budden declaró qu' á son parer lo mellor d' aquestos Reglaments es lo adoptat per lo Club Alpí Suís (1) y que, si las cabanyas no s' conservan mellor, se deu més que rés al poch cuidado dels *turistas*; lo que deu ferse, com ja está previngut, es col·locar aquest Reglament en totas las cabanyas y hostals dels encontorns y recomanarne lo extricte cumpliment en los periódichs dels Clubs. Mr. Binet-Hensch, lo il·lustre autor de las «Noticias sobre los refugis pera 'ls viatjers en los Alpes», digué que lo mal estat de las cabanyas pot esser degut també á la qualitat inferior dels materials empleats en llur construcció; pera resistir á la intemperie y á las borrascas alpinas se necessitan en efecte materials de primera classe, y aquestos materials costan cars, pero ditxosament, s' en pot recomanar un qu' es bó y barato, pera cobrir lo sostre; es lo paper embetumat, que s' ha probat en lo cantó dels Grisons y dona un resultat excel·lent.

Deixant pera l' endemá la continuació de la discussió de las qüestions proposadas per lo C. A. F., se concedí la paraula á Mr. Ch. Durier, de la secció de París, sabí historiògrafo del Mont-Blanc, erudit disertant sobre l' passatge dels Alpes per Anníbal, viatjer y furgador d' arxius infatigable. Durant una hora, ab una facilitat extraordinaria y un estil semipintoresch, semi-científich, que s' pot presentar com á modelo pera las conferencias alpinas, Mr. Durier doná compte d' una exploració del Etna feta per ell vuyt mesos avans de la erupció d' aquest any, examinant y discutint ab gran claretat las teorías dels volcans y logrant ab sos períodos y brillants imatges captivar de tal modo l' atenció dels oyents que tothom sentí que lo avansat de la hora l' obligués á posar fi á sa interessant improvisació.

Efectivament, á las 6 estava anunciada en lo programa la recepció dels alpinistas en lo Grand-Saconnex, á mitj' hora de Ginebra, en lo magnífich *château* de Mr. Henry Pasteur, fill de Ginebra y opulent banquer á Londres, y ja feya rato qu' estavan esperant en lo carrer *tots* los ómnibus dels ferro-carrils y tota altra mena de cotxes. La recepció fou espléndida: lo edifici, adornat ab las banderas de totas las nacions representadas en la conferencia, presentava un aspecte animadíssim; lo propietari y sa familia feren los honors de la casa ab exquisita amabilitat, oferint als nombrosos assistents, que no s' cansavan d' admirar la superba vista d' aquella rica possessió, un somptuós banquet en que abundáren los brándis, un ball campestre y al despedirse, un magnífich castell de focs. Mr. Didier, de la secció de Ginebra, consigná en bellíssims versos, que llegí l' endemá, en lo dinar del «Hôtel de Russie» á que he fet refe-

(1) V. mon folleto, *Los Clubs Alpíns y las Asociacions d' excursions*, pág. 20 y 21.



rencia en lo comensament, la grata impressió que deixá en tots los cors la franca y espléndida hospitalitat de Mr. Pasteur.

Aixís acabá lo primer dia de las festas. Pera l' segon (2 de Agost), últim de la Conferencia internacional y primer de la festa federal anyal del C. A. S., portava lo programa: á las 9 m., segona y última sessió de la Conferencia internacional dels Clubs Alpíns y á las 2 t., Junta de delegats del C. A. S., abdúas en lo meteix local que l' dia precedent; á las 7 t, reunió familiar en lo «Stand de la Coulouvrenière» y entremitj, pera los que no haguessin d' assistir á la Junta de delegats, visita als diversos monuments, museos, bibliotecas y tallers de pintura de la ciutat. Arribat á quarts d' onze del dematí á Ginebra, poguí ja assistir al final de la Conferencia internacional y demás parts del programa d' aquest dia, durant lo qual per altra part anavan arribant *clubistas* de tot arreu, posant en un verdader conflicte la previsió y activitat incomparables de la Junta de festas.

A las 9 m. s' obrí la segona sessió de la Conferencia y Mr. Freundler doná lectura d' una extensa memoria del P. Denza, director del observatori de Moncalieri, sobre la meteorología de montanya, treball que posá de relleu lo concurs prestat per lo C. A. I. al establiment d' observatoris ó estacions meteorològicas en Italia, que com he dit ja en altre lloch (1) son avuy en nombre de 90, entr' ells 13 d' elevadas altituts. Lo eminent professor Favre, membre honorari del C. A. S., feu ressortir lo valor práctic d' eixa memoria, al alcans de totas las intel·ligencias per sa claretat y ausència d' aparat científich, aixís com la importancia del estudi de la meteorología, puig per ell podrém donarnos compte de las causas principals de la marxa dels glassiers. ¡A cuántas suposicions infundadas, á cuántas teorías destruidas l' endemá, no ha donat lloch la explicació d' aquest fenómeno! Mr. Favre excitá lo zel dels alpinistas pera que s' possessin en los glassiers senyals en punts fixos áfi de que nostres successors pugan estudiar la qüestió sens risch de novas equivocacions. Mr. Budden, del C. A. I. y Mr. Richter del C. A. A-A., manifestáren á Mr. Favre que llurs respectius Clubs s' havian anticipat ja á sos desitjos y qu' en lo successiu no s' oblidarian sas recomanacions.

Seguint l' ordre alternatiu acordat lo dia avans, llegí Mr. H. de Saussure tres cartas inéditas, referents á las primeras tentativas d' ascensió del Mont-Blanc per son avi lo il·lustre Horaci Benet de Saussure. Es curiós veurer com en aquella remota fetxa (1788) las personas més eminents compartian las preocupacions del vulgo sobre 'ls perills de tal ascensió, que

(1) V. mon folleto *Los Clubs Alpíns y las Asociaciones d' excursions*, pág. 27.



tants y tants y fins senyoras fan avuy en dia, y com s' apressavan los amichs del eminent físich á desencaminarlo de la empresa, los uns, com l' abad Landriani, conjurantlo patéticament á que s' conservés pera la ciencia y pera la familia, á las que s' debía, y los altres recomanantli la prudencia y propositantli 'ls medis de facilitar l' ascensió. La carta del príncep de Ligne, que no era pas cobart, excitá sobretot lo interés y la hilaritat: «preparéu primer lo camí, li diu: ab unas quantas brigadas de treballadors provistos de palas y picots podriau anarne suavisant las aspresas y á deu toesas diarias, al comensar la bona estació podriau empendrer la marxa sens lo mes mfnim perill.»

Tornant á la discussió dels punts proposats per lo C. A. F., se comensá la del 3.<sup>er</sup>, *Cursos d' instrucció y exámens pera 'ls guias*. Lo C. A. S. ha inaugurat l' any passat en Interlaken aquesta institució ab magnífichs resultats: Mr. Talbert recomaná que se seguís aquest exemple y que á més á més, se fundessin bibliotecas y s' publiqués un manual. Lo actiu y entussiaista Mr. Budden, á qui tant deu lo alpinisme en Italia, n' ha fet ja un, mes lo manual per sí sol no serveix, y molt ménos las bibliotecas, en aquells païssos ahont no tots los guias saben llegir com á Suissa. Sobre aquest punt s' obrí una animada discussió y al fi s' acordá que «lo mellor era donar cursos, pero solsament en las localitats ahont los guias no pugan esser ells meteïxos los mestres de llurs professors.»

4.<sup>rt</sup>) *Possibilitat ú oportunitat d' una acció col·lectiva dels Clubs Alpins envers las Companyias de ferro-carrils pera obtenir rebaixas de preus á favor dels alpinistas que viatjin en grupos*. La major diversitat reina en aquest punt: lo país ahont fins avuy s' han obtingut majors concessions efectivas es en Austria, puig allí la rebaixa es individual y s' facilita per mitj de bitllets-cupons y de la simple presentació de la fotografia, contramarcada per l' associació alpina á que s' pertany. A França, quasi totas las Companyias, exceptuant la de Paris-Lyon-Méditerranée, han concedit una rebaixa de 30 p. % á las caravanas escolars y als excursionistas, pero essent en nombre de 10 al ménos, y no es poca victoria que la Companyia esmentada de P.-L.-M., fins avuy refractaria á tota concessió, hagi concedit *pera lo actual Congrés*, una rebaixa de 50 p. % sens limitació de grupos, lo que ha permés la presencia á Ginebra de 94 individus del C. A. F. A Italia s' ha lograt la rebaixa de 30 p. %, pero sols pera grupos de 12 al ménos, lo que quasi vé á anular la concessió: no obstant, crech que lo C. A. I. es lo qui prácticament ha iniciat la verdadera tendencia que deu donarse á n' aquesta qüestió, obtenint de las Companyias que s' fés extensiva la rebaixa á las caravanas escolars francesas que han visitat varias vegadas lo Nort de la Italia, y en general á las comitivas d' alpinistas extrangers. A Espanya, mellor dit, á Cata-



lunya, no podem queixarnos de las Empresas: la del carril de Tarragona á Barcelona y França y la de Granollers á Vich y S. Joan de las Abadessas nos han concedit lo cambi de classe, es á dir, que pagant per 3.<sup>a</sup> podém anar á 2.<sup>a</sup>, lo que equival á un 33 p. % de baixa, sens més limitació que la d'esser tres excursionistas al ménos: lo ferro-carril del Nort per ara res nos ha concedit, pero tenim comensadas gestions y es probable que obtindrém alguna concessió. A Suissa no hi ha cas de demanar rebaixas pera grupos, puig las companyias ja las concedeixen indistintament quan se viatja en grupo, y en general, sembla que la reunió s' manifestá desanimada pera gestionar aislada ó col·lectivament, tant á Suissa com en los altres països, á fi d' obtenir rebaixas individuals.—Jo crech que la qüestió no s' ha d' abandonar y que lo que s' ha de fer es estudiar la manera d' evitar los abusos per temor als quals tenen las Companyias tanta recansa en mostrarse generosas. Donada la seguretat á las Companyias de que no s' aprofitarán de la concessió altrás personas que las pertanyents al Club (y per' aixó m' sembla excel·lent la fotografia contramarcada que usa lo Club Austríach), crech qu' ellas serian las primeras en concedir, per interés propi, certas rebaixas que podrian esser graduals, menors pera un sol individuó, majors quant major fos lo nombre d' excursionistas. A més, y á n' aquest fi l' acció col·lectiva de tots ó dels principals Clubs Alpíns podria esser descisiva, sobretot formant part de llurs Comités centrals personas d' elevada posició social y de poderosa influencia, deuria gestionarse pera que las rebaixas concedidas fossen recíprocas internacionalment y poguéssin aprofitas' en los membres d' un Club quan viatjessin per lo extranger ab propòsits inherents al alpinisme. Quant majors sigan las ventatjas materials que s' obtingan al ingressar en los Clubs Alpíns, més se facilitarán las morals y més probable será lo augment de socis y si aixís se logrés generalisar en gran escala lo gust pera las excursions, las Companyias no hi perdrian res: reparis lo que passa ab las tarifas de correu: á cada rebaixa en lo franqueig, correspon un augment en la circulació de cartas y en lo producte net de la renda.

5.<sup>nt</sup>) (lo primer de la ordre del dia).—*Sanció á donar per tots los Clubs Alpíns á las decisions de cada un relativament als guías y á las posadas.*—Mr. Talbert, anticipantse á desvaneixer los escrúpols que podrian tenir los Clubs en sometrers' á decisions que podrian coartar llur llibertat, manifestá que lo C. A. F. al presentar aquesta proposició, en cap manera pretenia lligar á dingú sino que sensillament aspirava á obtenir resultats morals, es á dir, un assentiment comú, efecte d' una discussió en que tots hi haguessin intervingut. Efectivament, tot quedant amos cada hú á casa seva, ¿qui negará la conveniencia de sometrer certs assumptos á una discussió general y resoldre'ls de modo que tots los



Clubs pügan adoptar sobre d'ells la meteixa regla de conducta? Aixís com hi ha á Suïssa una confederació d' Estats soberans ¿no podria haberhi també á Europa una confederació alpina de Clubs autònoms? Los Alpes, com un magnífich parch col·locat en lo centre d' Europa, serian la patria comuna d' aquesta confederació: existeixen ja los Alpes alemanys, los Alpes austríachs, los Alpes italians: es veritat que no hi ha Alpes inglesos, pero rés hi fa puig los inglesos se troban á Suïssa com á casa seva....

Mr. Matthews, president del *Alpine Club* de Londres.—Es la pura veritat! (*Aplausos*).

Mr. Talbert.—Com nos hi trobem tots! (*Aplausos repetits*). Apoyat per Mr. Richter y Mr. Budden, del C. A. A.—A. y del C. A. I. respectivament, manifestá Mr. Talbert que pera solidar aquesta confederació deuria establir-se una correspondència freqüent entre las diversas Direccions centrals, per la qual se posarian en relació los alpinistas de tots los països.

Posada á votació per lo president la pregunta: ¿convé mantenir la institució dels Congresos internacionals dels Clubs Alps? s'acordá afirmativament, per unanimitat méns dos vots sobre 150 votants al méns.

Es digne d' atenció lo contrast que presentan en aquest punt los dos clubs alpins, francés é inglés. Lo francés, buscant la fórmula pràctica d' una unió que responga á la tendència internacional cada vegada més forta entre los Clubs y Societats alpinas, se mostra expansiu é iniciador; lo inglés, callat y mut, no s' compromet á rés y fuig d' intervenir en la discussió; ni vol abdicar de sa omnímoda llibertat ni coartar la dels altres. ¡Ara he comensat á entendre per qué de tots los Clubs Alps d' Europa, es lo únich que no m' respongué al anunciarli la constitució de la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA y al demanarli datos sobre sa propia organisació!

S' acabá la sessió ab mútuas y corals demostracions d' afecte y agrahiment entre 'ls representants dels diversos Clubs estrangers y lo C. A. S. y Junta de festas. Allavors fou quan vaig passar ma targeta á Mr. Freundler, president de la Conferència internacional y quan me presentá aquest á la reunió, segons he explicat al comensament d' aquest relat.

Aixís termená, en mitj del major entusiasme y cordialitat, la segona de las reunions oficials internacionals dels Clubs Alps, que la secció de Ginebra modestament ha calificat de *conferencia*, nom que, si bé no tant pretenció com lo de *congrés*, no es en cambi tant clar ni significatiu y ab lo qual vé implícitament á donarse més importancia á las reservas de llibertat individual de cada club que á la tendència internacional del alpinisme, que jo crech, d' acort ab lo C. A. F., que convé definir y reduhir á fórmulas pràcticas abordant la qüestió franca y resoltament.



Avans de abandonar lo edifici ahont ha tingut lloch la reunió, mentres tothom se despedeix y esperan altres lo cotxe que 'ls ha de conduhir al «Hôtel de Russie,» baixém nosaltres un moment al entressol y doném una mirada al local de la secció de Ginebra. Consta de tres pessas; un petit vestíbul, una gran sala de juntas, capás pera unas 250 personas y altra interior més petita, destinada á Secretaria, Museo y Biblioteca. Al penetrar en aquest local, no hi ha que preguntar á qué s' dedica l' Associació que l' ocupa, puig tots los objectes que l' adornan ho están indicant. Sobre la ximeneya un magnífich busto de Töpffer, regalat per son fill, distingit escultor, honra la memoria del il·lustre autor dels «Viatjes per la Suissa» é iniciador de las caravanas escolars; en los panys de paret penjan nombrosas fotografias de glassiers y dos hermosos quadros al oli, regalats tots dos per llurs autors, membres del Club, l' un representant lo cim del *Pilatus* en una ascensió d' hivern y l' altre lo panorama que s' domina desde una de las cabanyas de refugi alsadas per lo C. A. S. Sobre la taula s' veu també un magnífich mapa manuscrit dels encontorns de Ginebra, fet pera ús de la secció per lo soci Albert Petitpierre, secretari *ad acta* de la Conferencia internacional. En la Biblioteca y Museo domina també la meteixa unitat: en aquella s' veuhen totas las publicacions alpines d' Europa y América ab molts obras d' historia natural, geografia, geología y otras análogas, y en aquest, una abundant col·lecció de rocas, un herbari molt complert y varis objectes històrichs referents al alpinisme (entr' ells recordo un tros de la corda rompuda en la catástrofe del Mont-Cervin (any 1865) en la que moriren quatre personas: los panys de paret que no ocupan los armaris, completament coberts per mapas y planos de las regions alpinas. Quadros d' anuncis, los diplomas guanyats en las Exposicions de Viena y Filadelfia, la lista de socis, etc., etc., completan la ornamentació y demostran la vitalitat de la secció ginebrina. Encara que de correguda vaig pendrer també sobre detalls de organizació algunas notas que deixo pera ocasió més reservada. Ara per ara, abandonarém lo local, que ja Mr. Freundler nos está esperant pera encaminarnos al «Hôtel de Russie» y no convé que fassi tart, puig, segons lo programa, á las 2 ha de tornar á entrar en funcions pera assistir á la Junta de delegats del C. A. S.

Lo dinar del «Hôtel de Russie» queda ja descrit; Mr. Didier hi llegí sos versos en honor de Mr. Pasteur y los principals representants estrangers hi pronunciárem alguns brindis, reduhits tots á saludos y remerciements recíprocs. A dos quarts de 2 nos deixáren Mr. de Saussure, president de festa, Mr. Freundler, ex-president de la Conferencia internacional y los altres indivíduos de la Junta de festas que, com á delegats de la secció



de Ginebra, tenian que assistir á la Conferencia ó Junta general dels de todas las seccions del C. A. S., á la que per altra part forem invitats á assistir tots los representants estrangers. Jo preferí agregar-me á un dels grupos que baix la direcció dels individus de la Junta de festas que quedáren lliures, se formáren pera visitar los monuments, museos, colleccions y tallers de pintura de la ciutat.

Sens esser Ginebra una vila monumental, ofereix no obstant al viatjer bastant interés: si es aficionat á las antigüitats, tota la part vella que s'exten á la vora esquerra del Ródano, li mostrará sos carrers estrets y tortuosos, sas casas rónegas, sa Catedral del segle xi, sas murallas ennegridas convertidas en passeigs; si prefereix los atractius de las ciutats modernes, hi trobará lo magnífich pont del Mont-Blanc, los espayosos molls, los luxosos hòtels qu'en ells s'alsan, lo Jardí anglés ahont se donan los concerts, punt de reunió á la nit dels estrangers, la illa de J.-J. Rousseau, lo Monument nacional, lo somptuosíssim que s'está alsant al duch de Brunswick, potentat que feu á Ginebra un llegat de no sé quants milions, la Academia, lo Conservatori, lo Temple rús y, sobretot, lo elegant Teatro, encara no del tot termenat, que ofereix una llunyana y ben ensopegada reminiscencia, encara qu'en petita escala, del de la Gran Opera de París. Lo aficionat á bellas arts podrá visitar lo Museo Rath, lo Ate-neo, los tallers de Calame, Lugardon, Castan, Potter, etc.; lo naturalista veurá en lo Museo académich las interessants colleccions de H. B. de Saussure, avi del actual president de festa avans esmentat, de De-Candolle, de Brongniart, de Boissier, de Delessert, de Pictet y d'altres il·lustres fills d'aquesta ciutat, planter de sabis y pensadors; lo bibliófilo podrá regirar en la Biblioteca autógrafos y manuscrits de Calvino, Lutero, Mélancton, Rousseau, S. Francesch de Sales, S. Vicens de Paul, etc., y lo qui sols desitji embadalirse en la contemplació de las bellas naturals no té més qu'extendrer la mirada pe'l llach, de incomparable bellesa, ó alsarla envers la colossal cadena del Mont-Blanc, de incomparable majestat. Aixís, repartits tots los forasters en diversos grupos segons llurs aficions ó coneixensas y guiats sempre per un individu de la Junta de festas, se visitá desde las 2 á las 6 de la tarde tot lo notable que conté la ciutat. Lo grupo á que jo m'vaig agregar, principalment format pe'ls alpinistas del N. de Italia (Aosta, Turin, Ivrea) y de la Provensa, anava guiat per Mr. L. Empeyta, d'origen espanyol (á Sevilla hi ha encara alguns Empeytas, segons me digué), á qui crech de justicia tributar desde aquí un afectuós testimoni d'agrahiment per sa incansable amabilitat en tot lo temps que durá nostra llarga passejada.

Mentres tenia lloch aquesta, se celebrava en la meteixa sala dels Amichs



de la Instrucció ahont nos haviam reunit nosaltres lo dematí, la Junta general de delegats del C. A. S., á la que no vaig assistir, pero sobre la qual donaré alguns detalls, puig mon objecte al fer aquesta relació es, no sols explicar lo qu' he vist y sentit, sino donar una idea de lo que son y lo que fan aquestos Clubs Alpíns, tant poch coneguts, encara desgraciadament en nostra Espanya. La circular del Comité Central á las 24 seccions del C. A. S., sumant en total 2205 socis, cridava á 39 delegats y los assistents foren 33, representant 21 de ditas seccions. Los punts que se 'ls debian sometre, segons la meteixa circular, eran los següents:

1.<sup>er</sup>) Informe dels revisors y aprobació de comptes de 1878.

2.<sup>on</sup>) Nombrament de dos revisors pera lo any 1879.

3.<sup>er</sup>) Proposició del C. C. sobre los camps d' excursions de 1882 á 1883 y de 1884 á 1885, segons lo plan detallat en una circular anterior. (Per camp d' excursions s' enten lo territori senyalat en Junta general pera fer durant lo período de temps corresponent las excursions oficials, particulars ó col·lectivas, que tenen per objecte la revisió y comprobació dels mapas de dit territori, alturas de montanyas, moviment dels glassiers, flora, temperatura, geología, etc., etc.)

4.<sup>rt</sup>) Elecció de punt y de president pera la festa anyal de 1880.

5.<sup>nt</sup>) Proposició pera la repartició del fons Imfanger entre los fills del difunt guia.

6.<sup>é</sup>) Autorisació al C. C. pera concedir una subvenció de 100 frs. á cada curs de guias.

7.<sup>é</sup>) Informe y proposició sobre lo «Llibre dels glassiers,» de Mr. Siegfried, coronel jefe del departament de topografía federal y membre del C. A. S.

8.<sup>é</sup>) Memoria sobre lo Congrés internacional de las Societats alpinas á Ginebra.

9.<sup>é</sup>) Reglamentació del cambi de publicacions ab los Clubs Alpíns estrangers.

Fixantnos en los acorts més importants tenim: 3.<sup>er</sup>) de aquí endevant se fixá per 6 anys y no per 2 lo camp oficial d' excursions, aprobantse lo proposat per lo C. C. pera lo período de 1880-85, que compren los alts Alpes entre los cantons de Berna y del Valais, á explorar sucesivament d' O. á E. en tres seccions: a) 1880-1, Saxon, Sion, Lenk; b) 1882-3, Louèche, Blümlisalp; c) 1884-5, Grindelwald, Jungfrau, Aletschgletscher.

4.<sup>rt</sup>) La secció Bachtel (Oberland zuriqués), que compta sols uns 70 socis, es la que s' brindá y s' acceptá pera celebrar la festa del any vinent. Son representant lo pastor Seewer ne quedá nomenat president.

6.<sup>é</sup>) Aprobat, ab recomanació de que s' estimulin y propaguin los cursos de guias, ab tant bon éxit iniciats per la secció del Oberland.



7.<sup>e</sup>) Se donáren al C. C. facultats àmplies sobre aquest assumpto.

9.<sup>e</sup>) Recomanació d' extendrer tot lo possible lo cambi de publicacions, no sols ab los C. C. dels Clubs y Societats alpinas extrangeras, sino també ab llurs diverses seccions.

Quasi tots los acorts se prengueren per unanimitat y en votació ordinaria, després de tranquila y profitosa discussió. Penso que no dono en vá eixos detalls y faig punt.

A las 7 estavam citats al «Stand de la Coulouvrenière,» gran clos d' ombrívolas arbredas en mitj de las que s' alsa la espayosa sala en que debia servirse lo sopar ofert per la secció de Ginebra á sas germanas del C. A. S. y á las societats extrangeras. Senzill y campestre, pero animadíssim, era lo aspecte de la sala: la verda y olorosa mata, la blanca tela, las vistosas banderas y escuts de las nacions representadas y dels 22 cantons de la Confederació suissa y los fanalets y llanternas de colors formavan los elements d' una decoració tant artística com apropiada, coronada en la testera per un magnífich transparent representant ab exactitud *alpinística* lo punxagut Mont-Cervin. Modest, pero abundant y ben servit, fou lo sopar; la etiqueta y los cumpliments quedáren á la porta, tothom se col·locá al costat de qui volgué y ben prompte en aquella taulada de 300 personas, s' animáren las conversas y regná la més expansiva franquesa. Francés, alemany, italiá é inglés, se barrejáren ab lo drinch drinch de coberts y copas que ressonava sens parar de llarch a llarch de las tres llarguíssimas taulas, fent honor al apetit dels alpinistas. Jo seguí als meus italians: jo no he vist gent més alegre y més trempada. Mr. Defey, atvocat, president de la secció d' Aosta; lo jove Albert Dalgas, com á ver alpinista, venia d' Italia atravesant los Alpes y fent no sé quina ascensió, de la que portava marcadas las senyals en lo rostre, colrat per la reverberació solar en la neu dels glassiers; lo impressor Mensio, d' Aosta; lo jove Novarese, de Turin y lo suis Mülhaupt, fill del eminent grabador y cartógrafo de Berna, foren mos companys de taula y dubto que s' pugan trobar mellors. Lo actiu Mr. Budden, President de la secció de Florencia, inglés domiciliat en aquesta ciutat fa molts anys y que á la activitat y sentit práctic de sa terra natal reuneix lo foch y entussiasme de sa nova patria, m' descobrí desde lluny y, acreditant sa fama d' alpinista infatigable y propagandista, vingué á entregarme un munt de folletos y publicacions de la secció de Florencia pera nostra Associació. Molt li agraí y li prometí l' cambi ab las nostras, com ja á n' aquestas horas s' ha verificat. Saludos, felicitacions y oferiments ne rebí aquella nit tants com volgueu: ¡tothom me manifestava la seva agradable sorpresa! ¡A Espanya un Club Alpí! (aquest es lo nom genérich,



lo baptisme consagrat en Europa pera tota associació anàloga). Mr. Ch. Durier, de París, no n' vol sentir d' altre; lo pintor marsellés Antony Régnier, lo atvocat Guisol, lo arquitecto vienés Schrittwieser, intervenen en la conversació, me separo dels italians, se va aixecant tothom de taula, augmenta lo moviment y lo burgit de las conversas y passém á pendrer cervesa sota 'ls arbres, orejats per una fresca brisa, á la claror dels estels y dels fanalets *á la veneciana*. Los últims trens de la nit van portant encara nous alpinistas y lo encarregat de fer las inscripcions y entregar las targetas quasi bé no pot donar l' abast. De prompte sona l' corn: es lo president de festa Mr. H. de Saussure, que vol parlar. Tothom calla y aquest, ab frases breus y enérgicas com los accentuats rasgos de sa fesomia, dona la benviguda als comensals y 'ns convida pera la recepció de demà en sa *villa* de Genthod. Un *hurrah!* general li respon y tothom se dispersa sota 'ls arbres ó s' despedeix dels amichs fins l' endemà.

Era l' endemà diumenge (3 d' Agost) y ja desde bon matí formiguejavan pe 'ls carrers las collas d' alpinistas, lluhint tots en lo trau la insignia de llurs respectius clubs y á més vistosas cintas distintivas los individus de la Junta de festas. A las 11 en punt debía reunir-se la Junta general del C. A. S. y fins aquella hora tothom era lliure d' emplear son temps com bé li aparegués. Alguns l' aprofitáren pera continuar la visita als monuments comensada la vetlla, altres pera complir ab lo precepte de llur respectiva religió ó anar á sentir la excel·lent orga de S. Pere y lo sermó al·lusiú á la festa alpina que s' celebrava y altres en fi pera descansar, pero tots se trobavan reunits á la hora senyalada en la gran sala del Conservatori de música ahont debía tenir lloch la Junta General del C. A. S.

A més dels documents oficials indicats en la ordre del dia, debian llegir ó disertar: lo professor Schiess, de Basilea, «*Ueber die Bergkrankheit*» (lo mal de montanya); lo professor Alfons Favre, de Ginebra, «*Sur la formation des glaciers*»; Mr. Eugeni Rambert, de Lausanne, professor del Col·legi Polytechnich, de Zurich, lo poema «*Une soirée à Moléson*», fragment d' una col·lecció d' idilis inédits, y lo professor Heim, de Zurich, una memoria «*Ueber die Verhältnisse der Erdbeben zu den Gebirgen*» (relació dels terremotos ab las montanyas). Aquesta última no s' llegí per haber arribat ja la hora del banquet que debía celebrarse en lo «Hôtel National», pero s' donáren públicament las gracias á son autor.

Mr. de Saussure, president de festa, obrí la sessió llegint un discurs dirigit á demostrar que, encara que l' cantó de Ginebra siga una petita llengua de terra sens una sola montanya, sos fills poden relamar á dreta lley lo nom d' alpinistas, puig fa un sigle, quan los Alpes eran menys-



preats sino malehits, Rousseau gosá parlarne y més tart, si bé 'ls inglesos Windham y Pockocke preludiáren en 1740 la descoberta del Mont-Blanc, ginebrins fóren los qui ne fressáren los primers camins y los qui ab llurs escrits donáren las primeras noticias exactas sobre eix rey de las montanyas europeas: tals son Bourrit, los germans De Luc, Jallabert, Marc-August Pictet, Bordier y Horaci Benet de Saussure. Ab animat estil feu veurèr lo disertant lo contrast dels temps, remembrant la época en que á Ginebra meteix, al construir las casas, en comptes de buscar las vistas naturals del llach y dels Alpes, se donava la preferencia als jardinetes artificials y geométrichs; en que los guías no gosávan arriscarse per los glassiers, considerats inabordables, y en que los montanyesos, lluny de mostrarse com avuy en dia servicials y obsequiosos, refusavan donar cap notícia sobre llurs fréstegas montanyas, tenint per boigs ó mal intencionats als qui volian enfilarse á llurs congestas seculars y may petjadas. Referí ab tal motiu las dificultats innombrables que degué vencer de Saussure ans de poder fer sa ascensió al Mont-Blanc, tant fecunda en resultats pera la ciencia, y llegí entre altrás una carta inédita del meteix á sa familia, donantlos noticias sevas, fetxada en lo *Col du Géant* á 11 de Juliol de 1788. Mr. H. de Saussure posá en evidencia luego los mérits del Dr. Paccard, que injustament oblidat per sa excessiva modestia, es acreedor á nostre respecte per sos treballs científichs y la cooperació que prestá á de Saussure. Enaltí també la memoria de Bourrit, á qui calificá de primer iniciador dels Clubs Alps.

Mr. Lindt, president del Comité Central, encar que pertanyent á una secció de llengua alemanya (Berna), com galantería á la secció de Ginebra y als molts extrangers que no entenian l'alemany, llegí luego en francés la memoria oficial sobre lo estat, ingressos y gastos del C. A. S. durant lo prop passat any, y Mr. Freundler, que debía llegirne una sobre la Conferencia internacional del dia anterior, pera abreviar referí los oyents á la relació del «Journal de Genève», la qual m'ha servit realment pera completar las noticias que m' mancavan; just es consignarho. De la memoria de Mr. Lindt dech esmentar un dato y es la menció oficial que feu al parlar del augment de relacions ab las societats extrangeras, de nostra ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA y del *Oesterreichischer Touristen Club*, ab qui estém també nosaltres en relació.

Fóren aprovats los acorts presos ahir per la Junta de delegats, ab lo qual quedá del tot legalisada y regularisada la marxa de la societat en lo present any.

Mr. Alphonse Favre, membre honorari del C. A. S., disertá luego sobre la formació y estructura dels glassiers. La fama del eminent professor quedá pera mí plenament justificada: jo no he sentit may una expo-



sició tant clara, tant precisa y tant poch pretenciosa. Molts oradors de nostras Conferencias agrícolas dels diumenges podrian haver vingut á veurer cóm se fa pera posar al alcans de las més limitadas intel·ligencias las teorías científicas sens que la ciencia perdi per aixó rés de sa severitat. Mr. Favré se valgué de dos aparats: l' un pera demostrar la marxa dels glassiers y lo efecte de las pressions enormes de las massas del glas y l' altre pera demostrar un dels efectes d' aqueixas pressions, lo *regel* del meteix glas. Lo primer afectava la forma d' una caixa ab dos brassos en la part superior, inclinada á un ángul de uns 45°, en lá qual havia abocat una massa pastosa de guix, blanch en un bras y blavench en l' altre, que havia deixat baixar luego naturalment per la pendent; per aquest sensill procediment y per medi d' una secció central, se veyá palpablement per lo contrast dels dos colors la col·locació de las massas fluidas, de las *moraines*, dels rochs errátichs, las esquerdas, etc.: era la teoría de Forbes evidenciada experimentalment. L' altre aparat era una prempsa d' una disposició especial pera *regelar* y enmotllar los trossos de glas.

No sentí la memoria del professor Schiess ni 'ls versos de Mr. Ram. bert, perque avans del dinar tenia que fer algunas diligencias particulars y no m' sobrava l' temps: sé que abdós traballs fóren molt aplaudits y per altra part no dubto que, ó bé en lo *Echo des Alpes* ó en lo *Jahrbuch* podrém llegirlos íntegros oportunament.

Son las 2 y es hora de dirgirnos al «Hôtel National», situat al extrem del moll del Leman, en una magnífica posició. Al arribar, la vasta sala, la galería que dona al llach y los salonets adjunts estavan ja ocupats per los convidats en nombre d' uns 480. Sols en Suissa poden vencers' ab tanta premura y acert las dificultats incessants que ofereix una festa com aquesta, en que tantas còsas imprescindibles s' han de deixar al atsar de la última hora. Sols diré que la comissió organitzadora s' havia compromés á tot risch al l' *Hôtel* pera 300 coberts, que lo primer dia de la Conferencia los aumentá fins á 400 y que sols á última hora, puig encara á última hora arribava gent, pogué precisar lo nombre definitiu de 500 coberts, quasi l' doble del primitivament fixat. No obstant tothom trobá lloch y tothom estigué content. La sala principal ahont hi havia la presidencia y que omplian de gom á gom 300 comensals, estava decorada ab exquisit gust y propietat, per los quals felicitárem tots, per conducte de Mr. Freundler, á la comissió d' adorno del local, presidida (si no m' equivoco) per lo pintor ginebrí Lugardon, de qui eran los bellíssims quadros al oli, representant vistas dels Alpes, que adornavan las parets. Aixís que vaig entrar en la sala y mentres buscava lloch per' assentarme, un dels indivíduos de la comissió se m' acostá y m' acompanyá á la taula de la



presidencia ahont tenia reservat un assiento entre Mr. Budden, lo representant del Club Alpí Italiá y Mr. Richard Bérenger, de la Direcció Central del Club Alpí Francés y ensemps delegat de la *Société des touristes du Dauphiné*. Los altres llochs estavan ocupats del modo següent: President, Mr. Henri de Saussure, president de festa; dreta: Mr. Matthews, president del Club Alpí Inglés; Mr. Rodolf Lindt, president del Club Alpí Suís; professor Richter, de Salzburg, representant de la Associació Alpina d' Alemanya y Austria y no sé si l' altre era Mr. Julius Meurer, representant del Club Alpí Austríach; esquerra: Mr. Xavier Blanc, president del Club Alpí Francés; Mr. R. H. Budden, president de la secció de Florencia del Club Alpí Italiá; jo, com president de la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA; lo dit Mr. Bérenger y Mr. Albert Freundler, tantas vegadas esmentat, á qui nomená lo president ab aplauso general *major de taula*, es á dir, encarregat de tots los detalls pera lo bon ordre del banquet (col·locació dels convidats, torn dels bríndis, etc., etc.). S' havia també deixat un lloch al meu costat pera Mr. Cross, del *Appalachian Mountains Club* de Boston, pero havia tingut que marxar aquell meteix dematí y no pogué ocupar-lo. En las taulas laterals, aprop de la presidencia, s' havian reservat també assientos pera 'ls altres principals representants de seccions y societats suïssas y extrangeras y pera las senyoras (M<sup>mes</sup> Blanc, Girerd y Derond, del C. A. F. y M<sup>mes</sup> Budden y Corona, del C. A. I.).

A un quart de tres, col·locat tothom ab perfecte ordre, comensá lo dinar, quina llista rebé tothom impresa sobre unas targetas al·lusivas, primorosament litografiadas, representant la excursió del endemà al Salève y al lluny la vista de Ginebra y del «Hôtel National». A més d' aquesta targeta, los representants extrangers rebérem com regalo particular de Mr. J. Chaffard un exemplar de sa guia-manual dels carrils, vapors y diligencias de tot lo mon. No vull afegir que lo incansable Mr. Budden no s' descuidá de portar bon aplech de publicacions de la secció que presideix (entre las que per cert sols una vegada he vist figurar son nom) y que las aná repartint entre tots aquells ab qui no tenia encara sa secció relacions entauladas. Jo vaig fer lo meteix ab nostra col·lecció de Butlletins, reglaments y noticias sobre l' ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA: alguna cosa s' ha d' aprendrer anant pe 'l mon.

Arribá la hora dels bríndis. ¿Quí fou capás de sentir y entendre en mitj d' aquella nombrosa reunió y del inevitable ruido d' aquella vastíssima sala, y qui ho será després de recordar, tot lo que s' digué en francés, alemany é italiá durant una hora llarga que duráren los discursos? Lo *major* Freundler bé recomanava lo silenci, bé s' feya cárrech de tots los desitjos y procurava compláurer á tothom, pero ¿cóm ferse entendre



instantàneament de 500 personas y evitar algun petit descarrilament? No obstant, jo dubto qu' en cap més reunió que no siga d' alpinistas puga regnar tant d' ordre y d' expansió á la vegada, y sobretot, que s' pugan desempenyar ab més acert y delicadesa las funcions de *major de taula* encarregadas á Mr. Freundler. Aquest era qui, segons l' ordre acordat, anava cridant als oradors y los acompanyava al centre de la sala ahont pogués llur veu arribar per igual á tots sos extrems. Desitjava la comissió que fés cada hú son discurs en sa llengua propia á fi de donar més caràcter y solemnitat á la festa, y aixís ho feu tothom, exceptuant Mr. Matthews, lo president del *Alpine Club* de Londres, que, previsor com á bon inglés, portava son bríndis escrit en francés y en quartillas bó y preparadas pera la imprenta, lo que permeté insertarlo quasi íntegro l' endemà en lo «*Journal de Genève*», d' ahont jo l' traduhiré més avall, puig resu-meix perfectament lo que *mutatis mutandis* diguérem tots.

Lo President de festa y del banquet Mr. Henri de Saussure iniciá los discursos brindant, segons costum suíssa, per la patria, per la Suíssa dels Alps.

Mr. Lindt, president del Comité Central, brindá pe 'l Club Alpí Suis.

Mr. Freundler llegí vint y set telégramas d' adhesió y salut rebuts de diferentas societats de Suíssa y del extranger.

Mr. Richter invitá als assistents á la festa anyal de la *Deutscher und Oesterreichischer Alpenverein* que dintre pochos dias debia celebrarse á Zell-am-See.

Mr. Budden nos invitá igualment á la festa del Club Alpí Italiá, que celebrarà aquest any la secció de Perusa á las voras del histórich llach Trasimeno y després de remerciar als homens científichs y *turistas* suíssos que havian fet conèixer las montanyas italianas, com son Stüder, Weilenmann, Gerber, Moïse Briquet y lo simpátich Mr. Freundler, digué que los 17 representants del C. A. S. assistents á la festa procurarian també popularisar á Italia los noms de Mrs. Henri de Saussure y Henry Pasteur, que tant cordial hospitalitat havian mostrat envers los alpinistas extrangers. Acabá ab un *¡Viva la Svizzera, viva il Club Alpino Svizzero!* calorosament contestats.

Lucio Rossi, president de la secció d' Ivrea, arribat aquell meteix dematí, saludá á la secció de Ginebra en nom de la Direcció Central del C. A. I. de la que era representant oficial, y acabá ab un *¡Evviva Ginevra, evviva la sezione ginevrina!* al que férem tots coro entusiasta.

Lo pintor Antony Régnier, vice-president de la secció de Provença (C. A. F.), després de manifestar que pera que sos fruyts fossin immortals, la obra dels Clubs Alpíns deu apoyarse tant en las arts com en las ciencias, begué á la memoria dels grans pintors suíssos Diday y Calame



y á la salut de llurs jovens successors, en particular del distingit Mr. Albert Lugardon.

Altres y altres següen, entre ells Mr. Stein, arribat del Cap de Bona Esperansa y Mr. Xavier Blanc, president del Club Alpí Francés, quins brindis no poguí sentir, lo que m' dol en extrem. Traduhiré pera concloure lo de Mr. Matthews, eloqüentíssim y coronat d' aplausos, y miraré de recordar tant fidelment com me siga possible lo que vaig improvisar *séance tenante*, rés més que ben intencionat y profundament sentit, pero sens la més mínima pretensió.

Digué Mr. Matthews: «Mr. de Saussure, col-legas y amichs de totes las nacions: en ma qualitat de representant del Club Alpí Inglés y d' un de sos fundadors, es pera mi un deber ensemps que un plaher lo manifestarvos mon viu agraïment per l' honor que haveu fet al Club que represento y per la extraordinaria benevolensa que sempre m' haveu mostrat. Senyors, si jo no fos inglés, voldria esser suís. (*Grans aplausos*).

»Nostres dos païssos tenen moltes afinitats: nostre amor per la llibertat es igualat per nostre respecte á la llei (*extraordinaris aplausos*) y si bé á Inglaterra no tenim montanyas, tots los inglesos han trobat sempre en vostre país una nova y més hermosa patria. Vulla Deu que l' amistat que uneix nostras duas nacions se mantinga sempre tant pura com las ayguas de vostre llach y duri tant com la cadena del Mont-Blanc. Algun temps las montanyas semblavan fetas pera separar als pobles; avuy sembla que s' aplanin pera que per demunt d' ellas aquestos se donguin las mans. (*Aplausos*). Vosaltres no podeu saber lo qu' es la Suïssa pera 'ls inglesos, sobretot pera qui té l' honor de parlarvos. Fa vint y cinch anys que recorro cada any vostre magnífich país: se pot dir que no hi ha una sola de vostras valls que jo no coneixi ni un sol de vostres alts cims que jo no hagi escalat; mes si durant vint y cinch anys he pogut enfilarme ab éxit á vostras montanyas, si he pogut tenir la sort d' arribar lo primer á més d' un de vostres pichs ó de passar primer que ningú més d' un de vostres colls, ¿á qui ho dech? A un Suís, á la energía, á la habilitat, á la sagacitat, al valor y á la prudencia de mon excel·lent guía y amich, Melchior Anderegg, de Meyringen, que vint anys seguits ha sigut mon fidel company en las montanyas. (*Aplausos*).

»Nosaltres los inglesos som un poble industriós y treballador; la vida á casa nostra es ruda y tot sovint dura y quan nos trobém extenuats, venim á vostres Alpes á cercar renovellada joventut, deixant allá baix lo feix de nostras tareas y mals de cap. En ells respirém l' aire suau, l' aire pur, l' aire diví que sols se respira en las montanyas; en ells fem provisió de foras y tresor d' agradables recorts; en ells ens retrempém y ens preparém á reprendrer nostres treballs y nostras obligacions. Al arribar á



Suïssa nos semblém una mica al Ródano quan entra en vostre llach: al sortirne, nos sentim com lo riu que s'escapa per sota 'ls ponts de vostra ciutat (1) (*Aplausos*). Diguéme, senyors: ¿quin servey més gran que aquest pot fer un país á un altre país?

»Desitjo expressar mon sincer agrahiment á mos amichs: Mr. Henry Pasteur, entre quina amable família he passat tres dels més hermosos dias de ma vida; Mr. Albert Freundler, per sa hospitalitat y benevolensa inacabables; Mr. Henri de Saussure, á qui puch ben dir qu'entre los ascensionistas inglesos no hi ha nom més universalment aymat y respectat que l'qu'ell porta. (*Grans aplausos*).

»Cada any torno á Suïssa ab més alegría y m'en vaig ab més recansa: cada any deixo mon cor entre vosaltres, no extranyeu donchs que l'hi vinga á cercar. (*Aplausos*).

»A tots vos allargo la mà ab coral amistat y á tots vos dich del fons de mon cor: «¡Que Deu benehesca la Suïssa—y 'ls Alpes!» (*Estrepitosos aplausos*).

Tal fou lo magnífich bríndis de Mr. Matthews, escrit en correctíssim francés y pronunciat ab veu vibrant y clara que ressoná majestuosament per la sala. Si transcrich ara lo modestíssim meu, pronunciat després del de Mr. Budden, es perque, havent anat á Ginebra en representació de la ASSOCIACIÓ D'EXCURSIONS CATALANA, crech que tinch obligació de fer públicas las paraulas qu'en nom d'ella vaig dirigir als assistents al banquet. Al dirme Mr. Freundler que la comissió desitjava que 'ls bríndis se fessin en la llengua propia de cada hù y que per lo tant me pregava que fés lo meu en espanyol, li respongué que la llengua oficial de nostra Associació era la catalana, mes haventme reiterat sos desitjos alegant qu'en castellá molts me entendrián y en catalá dingú, considerant que nostre Reglament autorisa lo ús de totes las llenguas neo-llatinas y, sobretot, que, essent jo allí lo únich espanyol, no sols representava á Catalunya sino á tota Espanya, vaig brindar en la llengua oficial de nostra patria, la hermosa llengua de Leon y Cervantes, fent un petit intróit en francés, poch més ó ménos en los següents termes:

«Messieurs et chers collègues,

»Mr. Freundler, au nom du Comité de fête m'exprime le désir que je

(1) Pera entendre aquesta al·lusió, que despertá gran entussiasme, convé saber que lo Ródano, al penetrar per Bouveret al E. en lo llach de Ginebra, arriba brut y térbol, y al sortirne al S. per sota los ponts d'aquesta ciutat, rápit com la fletxa, se presenta blau y pur com lo cristall. Lo llach de Ginebra ó Leman té un bell color blau distint dels altres llachs de Suïssa, que generalment son verts, fenómeno que s'ha explicat diversament, pero tan notable que ha inspirat als poetes y músichs tendres cants y dolsas melodías en honor del blau Leman.



»vous adresse la parole en espagnol. J' ai bien hésité un moment, mais je  
»ne saurais rien refuser à notre sympathique major de table, d' autant  
»plus qu' il me fait espérer que je serai compris, car lorsque on parle al-  
»pinisme parmi vous, vous comprenez toutes les langues. Je vais donc  
»porter mon toast en espagnol, mais non pas sans remercier préalable-  
»ment du fond de mon cœur la section de Genève et le Club Alpin Suisse  
»tout entier pour leur cordial accueil et pour leur touchante hospitalité.

«Señores: yo os saludo como hermanos y amigos en nombre de Espa-  
»ña, de ese hermoso país tan poco conocido de vosotros y hasta hoy tan  
»extraño al alpinismo; yo os saludo en nombre de la Asociació d' ex-  
»CURSIONS CATALANA que hemos fundado hace diez meses en Barcelona y  
»que, si no lleva como las vuestras el gran nombre de Club Alpino, tiene  
»en el fondo las mismas aspiraciones y alienta los mismos sentimientos.  
»Para nosotros, el alpinismo es más que una idea, es un sentimiento: ¿de-  
»bo deciros pues qué me asocio de todo corazón, y conmigo la Asociacion  
»entera que he venido á representar, á todos esos bríndis elocuentes que  
»aquí se han dirigido hoy á la idea generosa que ha reunido en torno de  
»esta mesa tantas lenguas, tantas nacionalidades, tanta diversidad de  
»opiniones religiosas y políticas? No, ni es al más joven de entre vosotros  
»ni al último llegado á quien toca decir nada nuevo sobre este punto,  
»pero algo hay que no se ha dicho todavía y que á mí, más que á ningún  
»otro, me corresponde decir.

«Hace cuatro años, señores, que vine á visitar vuestras montañas, esos  
»Alpes majestuosos que asoman en lontananza á través de esa galería,  
»coronados de esplendorosa diadema; esos Alpes que han inspirado á  
»vuestros pintores y reviven imponentes y sublimes en los magníficos  
»lienzos que adornan estas paredes. El efecto que en mí produjeron fué  
»de admiracion inmensa y de eterna gratitud, porque en ellos hallé la  
»salud que habia perdido, mas ni siquiera soñaba entonces en el alpinis-  
»mo: nada sabia de él ni de vuestras hermosas sociedades. ¿Cómo pues  
»tuve conocimiento de esta grande idea?

«Existe, señores, en nuestros tiempos un poder, al que nada ni nadie  
»resiste; antiguamente necesitábanse ejércitos de predicadores ó de sol-  
»dados, hoy nos basta con él para domar la victoria. Este poder es la  
»prensa. Por ella, señores, he sabido lo que es el alpinismo; en ella, en  
»vuestros *Alpine Journals* y *Mittheilungen*, en vuestros *Bollettini* y  
»*Annuaire*s, he aprendido á venerar los nombres de tantos héroes de la  
»ciencia y de la más sublime abnegacion; ella es la única que podrá con-  
»solarme de haber llegado tarde á esta magnífica fiesta y ella sola la que  
»podrá eternizar su recuerdo. Bebo pues á la prensa alpina y hago fer-  
»vientes votos por que cuanto antes llegue á ser la lectura íntima y pre-



«ferente del pueblo y de las familias, pues estoy convencidísimo de que  
«el día en que sustituya á tanta novela insulsa ó inmoral y á tanto perió-  
«dico apasionado ó escéptico, aquel día la causa del alpinismo quedará  
«ganada para siempre y su triunfo será gérmen de imperecederos bene-  
«ficios para la humanidad.

«Antes de acabar, permitidme añadir cuatro palabras. Somos muy jó-  
«venes y muy modestos para invitaros hoy á una fiesta como la presente,  
«pero habitamos un país de montañas, doblemente interesantes para  
«vosotros por lo mismo que os son casi del todo desconocidas; no hablo  
«solo de los Pirineos, pues dentro poquísimo tiempo, gracias á los traba-  
«jos de nuestro infatigable colega del Club Alpino Francés, Mr. Franz  
«Schrader, todos sus misterios se nos habrán revelado; hablo del Mon-  
«serrat, del Moncayo, de las Sierras de Andalucía, que os ofrecen á sus  
«piés todo el esplendor de una vegetacion tropical y en sus cimas toda  
«la desnudez de las regiones polares. Venid á verlas, señores; nosotros  
«trabajaremos entre tanto para popularizar el alpinismo, no solo en Ca-  
«taluña sino en toda España, y si un día nos haceis el honor de visitar-  
«nos, nuestro mayor placer será deciros lo que hemos hecho para facili-  
«taros la tarea y recibiros, sino con la esplendidez que lo ha hecho la  
«seccion de Ginebra, al ménos con el mismo afecto y cordialidad, que á  
«ello nos obliga nuestro triple título de alpinistas, de españoles y de ca-  
«talanés.»

Hi havia encara una llarga série d' oradors inscrits y la hora de la  
marxa s' atansava. Mr. Freundler doná la senyal del desfile y anunciá  
qu' en la *villa* de Mr. de Saussure podrian los qui volguéssin fer ús de la  
paraula. Comensárem donchs á baixar lo petit-montfcul, tot matisat de  
verdura y aromosas flors, en quin punt més elevat s' alsa l' Hôtel domi-  
nant lo llach y la ciutat, la plana y las montanyas: sols un moment se  
deixá veurer lo Mont-Blanc, que durant totas aquestas festas s' es man-  
tingut imperturbablement cenyit d' un impenetrable mantell de boyra.  
Fora d' aixó, lo temps era hermosíssim: lo sol reflectava sos raigs sobre  
las tranquilas ayguas del llach y las pintorescas rivas d' aquest, exhube-  
rants de vegetació y pobladas d' espléndidas *villas*, se destacavan claras y  
somsrisents fins á perdres al lluny en lo horison com en una polsaguera  
d' or. Lo *Winkelried*, tot empavessat y portant á bordo la magnífica  
banda de «La Unió instrumental» se gronxava majestuosament al peu de  
l' Hôtel y en quant tingué embarcada tota la gent, plé de gom á gom feu  
rumbó á Genthod als acorts de la música. ¡Hermosa passejada! ni sobre  
l' llach deixárem de rebre noves probas d' afecte d' aqueixos hospitala-  
ris republicans, puig no trobávam una barca que no 'ns saludés arriant



sa bandera ó ab salvas d' escopetadas. Al arribar á Genthod (poch més de las 5), tot lo poble reunit sobre la platja nos doná la benvinguda agitant los mocadors mentres abordava lo vapor devant meteix de la possessió de Mr. Henri de Saussure, en un graciós recolse ombrejat per arbres magnífichs. Tota la comitiva, entre la qual hi havia no pocas senyoras, nos ordenárem á nostre gust y entrárem en la espléndida *villa* precedits per la música, qu' en honor de la mestressa de la casa, entoná una preciosa marxa, composta per ella, mentres desfilavam devant la fatxada del edifici. Allí 'ns esperava nostre hoste pera donarnos la benvinguda acompanyat de sa senyora y fillas y de gran nombre de damas y senyoretas, totas elegantment vestidas y plenas d' amabilitat. Acabadas las presentacions, á petició general torná á executar-se la hermosa marxa de M<sup>me</sup> de Saussure, aclamada ab entussiasme, y Mr. de Saussure nos saludá á tots en curtas y sentidas paraulas, després de lo qual, si bé algú altre feu encara algun discurs y Mr. Didier llegí nous versos, la major part nos escampárem ab tota llibertat pe 'ls jardins ó sota las arbredas qu' enclouhen una verda y extensíssima pradera, ahont no tardá en improvisarse un ball. Los qui volguéren poguéren visitar també dins de la casa lo museo, ahont guarda piadosament la familia las rellíquias de la primera ascensió al Mont-Blanc executada per l' avi de l' actual posseedor fa gr anys; en ell se veuhen entr' altres objectes, un parell de sabatas ferradas que servíren á Mr. Horaci de Saussure pera verificar sa ascensió. Més tart pogué tothom satisfer son apetit en las taulas aparelladas sota 'ls arbres y, com del comens á la fi se serví en ellas á doll lo vi y la cervesa, la expansió, lo brigit y la gatzara d' aquella festa semi-campestre, semi-urbana, anáren pujant per moments. Bó y drets y ab lo plat á la má se féren allí coneixensas y s' nuáren amistats potser pera la vida: allí m' fou presentat lo jove Giuseppe Corona, de Roma, alpinista de cor y de fets, ab qui encaixárem fortament al rememrar jo algun de sos traballs y de sas proesas. Allí haguéreu sentit als suissos, sobretot als dels cantons alemanys, entonar á coro llurs innombrables y bellíssimas cansons patrióticas, á las que unían entussiasmadas llurs melodiosas veus las senyoras y senyoretas de la terra. Allí m' haguéreu vist á mi meteix pujar dalt d' un banch y, pregat d' aquells filarmónichs *clubistas*, cantar lo mellor que sapigué una de nostras bonicas cansons populars. Y qué sé jo lo que haguérem vist si lo cel no hagués amenassat borrasca y no 'ns hagués aixís forsat á disoldrer'avans d' hora aquella festa incomparable, per la qual tots enviárem á Mr. de Saussure y á sa amable y distingida familia un afectuosíssim vot de gracias del fons de nostres cors. Lo *Winkelried*, en *franguia* devant del reixat del jardí, nos esperava feya rato tot enllumenat ab llanternas y fanalets de color, que relluhían fantásticament entremetj dels



arbres; tant punt tingué á tothom á bordo, s' alsá la palanca, cayguéren esquitxant las amarras, esbufegá la máquina, esbategáren las rodas y llavors, tantost comensá á mourers' lo barco, rompé altra volta la música la magestuosa marxa de M<sup>me</sup> de Saussure, esclatáren los *hurrahs* y ondejáren los mocadors fins á perdrer de vista la hospitalaria y somptuosa vivenda, quins amos, complerts y obsequiosos per demés, á despit de lo avansat de la hora, volguéren venir á despedirnos fins á la meteixa platja.

Los núvols estiguéren algun temps amenassantnos y fins s' atrevíren á ruixarnos lleugerament, mes al fi, com avergonyits de torbar tant gala-na festa, s' allunyáren poch á poch tot mormolant y, atiats pe 'ls llam-pechs y per las ratxas, anáren á esbravarse ab rabia en la oposada ribera. La travessia s' fiu ditzosament, y la fosca, los trons, los llamps, lo vent y la mar grossa li donáren encara un nou é inesperat atractiu. A las 11 atracávam al moll del Mont-Blanc y al desembarcar, s' entregava á cada qual, per disposició de la Junta de festas, la llista de tots los inscrits fins al mitj dia del meteix diumenje, llista que no comento ara perque penso ferho després ab més espay y perque lás esmenas y adicions, ocasionadas per la gent qu' encara anava arribant, exigiren més tart la publicació d' una nova llista definitiva, qu' es la que m' ha de servir de base. De tots modos, en la primera consta ja nostre nom y precisament mentres la estava fullejant, tingué la satisfacció de trobar á un altre representant de nostra Associació, que, arribat de París ab lo tren de la nit, venia á re-bre'ns; era Mr. Jörgen de Reedt, delegat nostre en aquella capital, á quina activitat y desinterés tants serveys debém. Ab ell y Mr. Julius Schrittwieser, distingit arquitecte de Viena á qui ja he tingut ocasió d' esmentar, vaig passar la última hora d' aquell dia memorable, parlant principalment de nostra benvolguda Associació.

Pera lo endemá dilluns, 4 d' Agost, lo *carinet*-programa portava: «Ex-cursió al Salève en dos grupos baix la direcció dels membres de la secció de Ginebra. A las 6, sortida per le-Coin y la-Croisette; á las 7, sortida per Bossey y la-Grande-Gorge. Las dos comitivas sortirán del local del Club, se reunirán en los *Treize-Arbres* envers dos quarts d' una y baixarán plegadas á Monnetier. A las 2 dinar á Monnetier en l' «Hôtel de la Reconnaissance» y á las 5  $\frac{1}{2}$ , tornada á Ginebra per lo *Pas-de-l' Echelle*.» A més, la fulla d' instruccions suplementaria que rebérem tots al arribar á Ginebra, recomanava en son párrafo V que «pera la excursió del dilluns, se provehíssen tots los alpinistas de la carbasseta y lo vas d' estany», com indicant que s' presentés tothom en trajo de campanya. Aixís ho com-prenguérem y lo aspecte dels excursionistas resultá en extrém vistós y ca-racterístich, puig haventn'hi de tots los paissos, tots los trajos adoptats ó



recomanats en los diferents clubs hi fóren representats. Si ara fós hora de parlarne, diria alguna cosa sobre la interessant qüestió del vestit en la montanya, pero ho deixaré pera una conferencia aquest hivern.

Jo vaig esser de la primera colla, y á las 6 pujava en la Plassa Nova á un del tramvias que havia fet preparar la activa Junta de festas pera conduhirnos á Carouge (20 minuts). Allí 'ls qui volguéren caminar, empenuguéren á peu lo camí del Coin y de la-Croisette; jo seguí als qui preferíren llogar un cotxe y estalviar las camas, confesso ma debilitat. Al peu de la pujada deixárem lo cotxe y als pochs minuts feyam alto en un ombrívol recés, que m' recordá nostra *Font Trobada*, ahont, mitj amagat sota 'ls arbres, un petit hostal brinda descans al viandant. Allá anáren fent cap totas las collas que seguian nostre itinerari y ben prompte 'ns trobárem reunits una cinqüentena de alpinistas entorn de las rústicas taulas aparelladas devant de la casa. La pitansa era verament de campanya, pero hi férem honor com si s' hagués tractat dels plats més suculents: café, bona llet, vi blanch y vi negre, tant dolent l' un com l' altre, ous, pernil fumat y pa moreno, á n' aixó s' reduhí nostra magra colació. Allí comensá á fer lo seu paper y obtingué una ovació merescuda mon gat de vi ranci d' Alella que havia portat d' Espanya, rós com un fil d' or y fort com una pólvora, que, ab més parsimonia de la que haguera desitjat, pogué oferir á mos companys extrangers.

Restaurada una mica la persona, com diria nostre amich Vilanova, embestírem tots ab més coratje la pujada, no difícil pero sí en extrem calorosa. Es lo mont *Salève* una llarga cadena calcárea que s' alsa á 1 1/2, llegua S. E. de Ginebra, en terra de Saboya avuy francesa, y quinas vertents ofereixen gran contrast, puig mentres la del N. O. qu' es la que fa cara á Ginebra es aspadada y tallada á pich, la del S. E. que mira á Saboya baixa en onduladas comas, cobertas de verdor y d' habitacions, fins á la plana. Lo extrem N. nomenat lo *Petit-Salève* (898 m.) está tocant ab l' Arve, lo riu de Chamonix y del Mont-Blanc; més á la dreta, al S., segueix lo *Grand-Salève* (1,308 m.) separat per un petit coll, ahont s' apilona com un ramat de vacas lo poblet de Monnetier (712 m.), y termina al S. la montanya la massa dels *Pitons*, en quin pich més alt (1,383 m.) s' aixeca una torre de pedra.

Ja s' veu donchs per la modestia d' aquestas alturas que no hi havia que pensar en neu ni en glas, com de primer entubi un s' afigura al parlar de Suissa: era una ascensió sensilla, sols notable per la bellesa del paissatge y la grandiositat de la vista, mes aquesta compensava per sí sola la falta de tot lo demás. Jo la vaig aprofitar á mon plaher, arreplegant ensemps curiosas noticias sobre plantas, terreno, tradicions é historia de la encontrada, puig tinguérem la sort de que 'ns escaiguéssen per guías



Mr. Brun, director del Jardí botànic de Ginebra y Mr. Moïse Briquet, autor de notables treballs sobre 'ls Alps y 'ls Apenins, que ab exquisita amabilitat nos mostràren los mellors punts de vista y satisfèren á nostras interminables preguntes. A quarts d' onse nos aturàrem en la-Croisette (1,170 m.) y allí tingué lloch de probar la típica beguda á la que nostre poble ha assignat un nom, massa vulgar per cert, degut potser als antics regiments suïssos de nostre exèrcit: vull dir la llet mesclada ab ví. Al poch rato arribàvam dalt de la carena y contemplàvam lo magnífich panorama que á nostres peus s' extenia: la riallera plana de Ginebra, son llach en forma de mitja lluna, las montanyas del Jura y del Daufinat y, per la part de Saboya, lo Môle qu' es llástima no siga més alt (1,867 m.) y tota una rastellera de turons y serras: desgraciadament lo Mont-Blanc permanesqué sempre tapat. Mr. Briquet m' feu col·locar en lo únich punt de la montanya d'ahont poden veurers' ensemps los dos llachs, lo Lemán (Suïssa) y lo d' Annecy (Saboya) y m' anà donant los noms de totes las puntas ab la facilitat del qui totes las ha pujadas no una sino varias vegadas. Després nos assentàrem y esperàrem la arribada dels altres companys, reunint-se'ns al poch rato lo fill de Mr. Brun, intrépit ascensionista, Mr. Emile Gross, que lo any passat ab sa senyora pujá al Monte-Rosa (4,638 m.) y dos altres jóvens italians, que havian vingut per un camí sols accessible als alpinistas més experimentats y qu' en opinió d' un dels mellors guias de Chamonix supera en dificultat á moltes de las ascensions més renomadas. Envers mitj dia férem cap á la posada dels *Treize-Arbres* (1,177 m.), punt de reunió general de las duas comitivas, y tot ananthi vegérem en un turó de la dretha un gran grupo dels qui havian pujat per la-*Grande-Gorge*, que després sapiguérem havia sigut fotografiat per un dels socis de la secció de Ginebra. En los *Treize-Arbres* trobàrem entre altres á Mr. X. Blanc, E. Talbert, P. Joanne, Ch. Durier, etc. etc. y en tant agradable companyia baixàrem en essent la hora á Monnetier: la conversa entre personas tant distingidas excuso dir que fou animada y, sens deixar d' esser festiva, com la ocasió demanava, instructiva en alt grau. Allí fou pera mí la ocasió d' escoltar y callar; lo jovial Mr. Talbert, sobretot, nos tenia á tots penjats de sos llavis ab sas aventuras y sos qüentos. Aixís anàrem divertint la baixada fins al poble, que 'ns rebé ab escopeteig y tronada: tothom anà arribant, reposàrem un poch, férem nostra *toilette* ab aygua clara y á la hora justa nos assentàrem á taula. Aquesta, ó per mellor dir, aquestas estavan paradas *cælo aperto* en lo jardí del «Hôtel de la Reconnaissance», tot adornat de banderas suïssas y francesas, puig Monnetier pertany á França, presentant ab sos 310 comensals un colp de vista animadíssim. Al arribar la hora, Mr. Brun, nomenat *major de taula*, digué que s' alternarian los bríndis ab cançons y poesias, y vos dich



qu' en veritat me dol no recordar ab més fidelitat tot lo que allí s' digué, s' llegí y s' cantá. Mr. Didier prengué per assumpto de sa bellíssima poesia una de las cartas á Mr. Horaci de Saussure, llegidas ahir per son net en la Junta general del C. A. S. y Mr. Freundler, á qui no coneixia jo com á poeta, nos llegí una inspirada composició cantant la fraternitat de la idea del alpinisme. Los principals cants populars suïssos y saboyans s' entonáren també á solo ó á coro segons ells requerían y ab aquesta ocasió vaig fer duas observacions que tenen la seva importancia: la una proba lo valor que donan los suïssos á llurs cants populars; l' altra demostra una vegada més, la confraternitat alpina.—Dos jóvens, que no s' necessitava preguntar si eran de Ginebra, assentats á taula devant meu, no paráren de riurer y ximплеjar mentres duráren los bríndis, mes tant punt comensáren los cants patriótics, com transfigurats s' alsáren y ab veu robusta y vibrant los acompanyáren tots sens deixarne un. ¡A la veu de la patria llurs pits esbategáren massa fort pera seguir fent broma!—Haventse demanat que s' cantés *Le chant des Allobroges*, son autor, quin nom sento no recordar (crech qu' es francés), espontáneament pregá als concurrents que no vegessin en aquell cant altres accents que 'ls del patriotisme, puig si bé essencialment polítich, desitjava qu' en la ocasió present no se l' considerés sino com expressió del esperit de fréstega independència que anima á tots los pobles montanyesos. ¡Exemple de tacto y delicadesa, que posá á cobert de censuras á la Junta de festas y s' atragué 'ls aplausos fins dels contraris polítichs, que compregueren tot lo que valia aquella declaració en boca del meteix autor, republicá fogós fora d' allí, pero en aquell moment membre tant sols de la gran confederació alpina, á la qu' están ja afiliats més de 20,000 indivíduos en tot lo mon!

Los bríndis fóren innumbrables y si cab, més entussiasias, més expressius que 'ls del dia avans: ressenyaré 'ls principals.

Lo president de festa Mr. Henri de Saussure begué á la salut dels hostes suïssos que havian honrat la invitació de la secció de Ginebra assistint á la festa y contribuhint á son esplendor; Mr. Des-Gouttes, president de la secció, brindá per la secció «Bachtel», que s' havia encarregat de la festa del any vinent, y per son president lo pastor Seewer; aquest, en alemany, per la secció de Ginebra, explicant ab jovial franquesa (hi jogáren molt las duas paraulas *Mädchen* y *Fräulein*) lo que poch més ó ménos pensavan fer á Bachtel l' any 1880; Mr. Richard Bérenger, del C. A. F. y de la Societat de Turistas del Daufinat, remembrá sos estudis fets á Ginebra y los noms de sos eminents professors, honra d' aquesta ciutat; Mr. Gross, lo simpátich vencedor del Monte-Rosa, dedicá son bríndis á las bellas arts en lo C. A. S., es á dir, á M.<sup>me</sup> de Saussure, á



Mr. Eugeni Rambert y á Mr. Albert Lugardon; lo veterano Mr. Binet-Hentsch, al esdevinador y á la joventut alpina, que li respongué ab un *hurrah* d'agrahiment; Mr. Heinrich Heim, dean de Gais y president de la secció d' Appenzell, al amor de las montanyas, saludable al cos y á l' áni-ma; lo galant Mr. Freundler, á las damas alpinistas; Mr. Budden, del C. A. I., á la fraternitat alpina universal; Mr. Martin Franklin, del C. A. F., president de la secció de Chambéry (Saboya), á la confederació alpi-na, y Mr. Talbert, quin bríndis esperava tothom ab impaciencia, á la sin-fonía alpestre d' aquestas festas, y í llur etern recort. La tradicional ex-pontaneitat de llenguatge de Mr. Talbert y lo ascendent justament adqui-rit per lo antich professor del col·legi Rollin, avuy infatigable propaga-dor de las caravanas escolars á França, motivávan aquesta impaciencia, que no quedá defraudada: «Ja qu' hem sentit avuy tantas cansons, jo brindo—digué Mr. Talbert—per lo gran concert de que han donat tant bri-llant mostra aquestas festas: lo primer y segon dia, en la Conferencia in-ternacional, ne poguérem sentir lo *andante*: ahir en lo dinar del «Hôtel National» y en la recepció de Genthod, lo *crescendo*, y avuy, en la excursió y en aquesta taulada, lo *allegro*. Y, ¿cóm no ha de sortir bé un concert que té per directors al incansable y simpátich Freundler y al amabilíssim de Saussure, ó per mellor dir, Saussure III, puig aquí á Suissa, ahont no han existit may las dinastías del sceptre, s' admeten sens recel y fins ab-lligítim orgull las dinastías en que s' tramet de generació en generació com una herencia gloriosa l' amor de la ciencia y del honor, com succe-heix en las dinastías científicas dels de Saussure, de Candolle, Pictet, etc., etc.? (*Grans aplausos*).» Per aquest retall, qu' he conservat en la memoria, pot formarse cárrech de tot lo discurs.

Tot té fi en aquest mon y també l' tinguéren los bríndis: Mr. Brun s'aixecá allavors y nos doná cita á tots pera las 7 del vespre en la cervesc-ria de Bellerive ? pera despedirnos. Comensárem á devallar lo *Salève*, los uns per lo *Pas-de-l'Echelle*, los altres y jo entre 'ls tants per Veyrier y d' allí en cotxe fins á Ginebra. Com teníam molt qu' enrahonar de la *Asso-ciació d' excursions Catalana* y del *Oesterreichischer Touristen Club*, fou mon company á la tornada, com ho havia sigut també á taula, nostre delegat Mr. Jörgen de Reedtz, danés de naixensa, domiciliat á París y ab casa y parents á Viena, persona intruhidíssima, de vastas relacions, polí-glota consumat y viatjer que coneix á fons la Noruega, Dinamarca, Rus-sia, Alemania, Austria-Hungria, Italia, Romanía, Turquía, Grecia y Ter-ra-Santa. No cal dir la válua que té pera la Associació persona de tant recomanables circumstancias, molt més quan van acompanyadas d' una amabilitat sens mida y d' un gran entusiasme per nostra idea y per nos-tre país. Lo Sr. Sanpere y Miquel hauría tingut gust de sentirlo parlar



sobre las antigüetats pre-históricas del museo de Copenhague y las inscripciones y carácters rúnichs de la Noruega. A Mr. de Reedtz, que llegeix atentament nostre Butlletí, li cridá altament l'atenció la lápida romana que descobrírem á Mollet, y de la qual per cert s'han ocupat totes las revistas d'arqueología alemanyas, y m' feu varias observacions atinadíssimas, per las quals y per tots los serveys que li debém, me complasch en tributarli públicament las gracias més afectuosas en nom de la Associació.

A las 7 tocadás, després d'endressarnos y polirnos una mica, féyam cap á la cerveseria, espayós cobertís voltat d'un florit jardí: allí, rés d'adornos ni d'aparat oficial, pero en cambi una cordialitat, una expansió, una franquesa (natural conseqüència de tres dias de festas y ¡quínas festas! en companyia), tals com sols poden trobarse en societats com los Clubs Alpíns y en païssos com la Suïssa. Allí desapareguéren categorías y diferencias socials; allí s' eclipsáren presidents y secretaris pera quedar tots alpinistas rasos y aixís se veyá al costat del banquer assentarse lo maquinista y al estudiant colsejarse ab son mestre. (1) Allí s' cambiáren tarjetas, abressadas, estretas de má, encárrechs, oferiments, promesas, gracias y disculpas en tots los tons y en totes las llenguas; la proximitat de la separació feya més íntima la despedida y los ménos beuredors se vegéren obligats á béurers' innumbrables *bocks* d' escumejant cervesa pera poder trincar y quedar bé ab tothom. Mr. Budden me cridá pera presentarme á sa senyora, una de las que havian vingut á honrar y adornar nostra festa: Mrs. de Saussure, Freundler, Lindt, X. Blanc, Richard Bérenger, de Reedtz y altres y altres me renováren llurs expressions d' afecte y simpatía per nostra Associació y alguns me féren encárrechs que tant punt torni á Barcelona m' apressaré á cumplir. Prop de las onse eran quan me retiraba acompanyat galantment al Hotel per tres indivíduos del C. A. S. que de cap modo volguéren deixar de tributarme aquest delicat obsequi.

Aquí deuria fer punt, limitantme tant sols á consignar en nom propi y en lo de l' Associació mon viu agraphiment á la secció de Ginebra, al Club Alpí Suís y á totes las personas que ab tantas atencions me distingíren, en aquestas festas memorables, mes crech avans necessari fer encara sobre ellas algunas breus consideracions, á títol de resúmen.

Lo primer carácter qu' en las festas resortía era la formalitat, era lo convenciment íntim, estampat en la cara y demostrat ab los fets de tothom, de que l' objecte que s' proposan los Clubs Alpíns es un objecte

(1) Histórich.



útil, pràctic y civilisador, al que tots desitjaven contribuir. Per aixó figuraven en la concurrència tantas personas d' edat, tantas eminencias científicas, literarias y artísticas, tantas fortunas y tants noms distingits: per aixó havian vingut los alpinistas en tant gran nombre de tot arreu. Las Associacions representadas eran: lo *Alpine Club*, de Londres, per son president y tres altres socis; la *Deutscher und Oesterreichischer Alpen-Verein* per 5 socis; lo *Oesterreichischer Touristen-Club* per 2 y lo *Oesterreichischer Alpen-Club* per 1; la ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA per 2, Mr. de Reedt y jo; lo *Appalachian Mountains Club*, de Boston, per 1; lo *Club Alpin Français* per 94, entr' ells lo President, Vice-President, Tresorer y Secretari de la Direcció Central y nombrosos representants de las seccions de Paris, de Lyon, de l' Isère, de Chambéry, d' Annecy, del Mont-Blanc, de la Tarantaise, de la Maurienne, del Jura, dels Vosgos, de l' Auvernia, dels Alts-Alpes, de Provença, del Sud-Oest y de la Côte-d' Or; la *Société des Touristes du Dauphiné* per varios socis, membres ensempls del C. A. F.; lo *Club Alpino Italiano* per 17, representant la Direcció Central y las seccions de Perusa, d' Aosta, d' Ivrea, de Florencia, de Tolmezzo y de Roma; y lo *Club Alpin Suisse* per 366 socis, entre 'ls que figuraven 5 individus del Comité Central y representants de las seccions de Bachtel, Berna, Basilea, Burgdorf, Blümlisalp, Diablerets, Jaman, Moleson, Monte-Rosa, Neuchatel, Oberland, Pilatus, St. Gall, Sentis, Titlis, Tœdi, Toggenburg, Uto, Winterthur, Wildhorn, Zofingue y Ginebra (163 socis), lo que, unit á las 16 personas no pertanyents á cap Club Alpí, convidadas sols com á amichs simpátichs á la festa, dona un total de 507 personas assistents á la meteixa. Una observació característica: entre 'ls convidats no hi havia cap autoritat: tant poch acostumats estan en aquell país á comptar pera res ab lo element oficial: á Espanya per molt méns qu' aixó haguérem convidat á arcaldes y gobernadors y potser fins al meteix President del Consell de Ministres.

Altre caràcter típic de la reunió era la barreja de classes qu' en varios passatjes de ma relació he posat de relleu: aqueixa intervenció directa y sens pretensions de las classes elevadas, aqueix no donarse de méns d' alternar ab las més modestas y humils, porta, com á natural conseqüència, lo crear costums d' afectuós respecte y recíproca consideració entre unas y altrás. Aixó y lo estar tothom penetrat de son objecte, del amor á la idea comuna y no del afany de ferse aplaudir ó de véurers' l' endemà en lletres de motllo, feu que s' mantinguéssin totas las discussions ab tal elevació y sencillesa y que s' aprofités tant lo temps. Aquest bany *literari* que aquí 'ns inunda, es á Suissa y en los Clubs Alpíns, gracias á Deu, del tot desconegut.

La organisió del C. A. S., facilitada per las costums socials y políti-



cas d' aquell país privilegiat, demostrá també son excelent caràcter pràctic. ¿Se compendria aquí una festa internacional tant important sens que la presidís lo President de la societat que la donés? Donchs allí lo President del Club ocupava un lloch molt secundari, sens que ni ell ni dingú creyés que per aixó ne valia ménos: tampoch era lo President de la secció de Ginebra lo qui ocupava lo primer lloch: d' entremitj dels socis d' aquesta s' el-legí, tant punt se tractá de portar á cap lo pensament, una nombrosa comissió y aquesta fou la que nomená los presidents, un de la Conferència internacional, Mr. Freundler, que cessá en son càrrech acabada aquesta, y un altre, president de festa, Mr. de Saussure, que no entrá en funcions fins que s' retirá lo anterior.

Lo lliure torn establert entre las ciutats suïssas pera celebrar anyalment la Junta general y la festa consegüent, es una altra particularitat digna d' esmentarse ab lloansa, sobretot en un país com lo nostre ahont los provincialismes fan tanta por y ahont, precis es dirho, son en general tant mal entesos. D'aquest modo cap ciutat pot assumir-se una supremacia tradicional ó fortuïta, y si alguna sobresurt, ho deu á lo únich que ho pot deurer sens que las altrás s' ofengan: á sos propis mérits. No hi ha aixís jelosías ni rivalitats: l' un any es una ciutat d' un cantó francés, l' altre d' un cantó alemany y aixís ha succehit fins ara que á Berna, Sion, Glaris, St. Gall, Interlaken, Ginebra, etc., etc., ha presentat cada any aquesta festa un caràcter propi, com no pot ménos en un país en que la instrucció está molt generalisada y en que la iniciativa individual ó col·lectiva, per lo meteix que s' exerceix ab respecte y prudencia per part de tothom, no troba impediments sistemátichs per part de dingú.

Donats aquestos antecedents, si bé no perden rés de llur mérit, son ménos d' estranyar la previsió, l'ordre, la delicadesa y la modestia ab que s' preparáren y realisáren las festas de Ginebra. L' última cosa en que pensáren llurs iniciadors es en *fer bombo*, tant, que á horas d' ara encara no saben si 'n farán una relació oficial: en cambi, tots, del primer á l' últim, se consagràren ab cor y ánima desde l' primer dia á procurar-ne l' major lluhiment. Com aquest s' ha lograt, la publicitat y 'ls elogis ja s' cuidan de donárlshi los que hi assistiren, y per ma part ho faig de tot cor. Dificil es, realment, fer mellor las cosas. Circulars preventivas ab molta anticipació, disposicions precisas y claras pera las inscripciones, fullas d' explicacions supletorias y programa detallat al arribar, justa proporció entre 'ls traballs y las diversions, extremada delicadesa en disposar y reservar horas pera assistir als diferents cultos, modicitat de preus (per 10 franchs tres dinars, un sopar, visita á tots los museos y passejada pe 'l llach!), comoditat y baratura d' allotjament, facilitat de transports, recepcions particulars espléndidas, cap classe de pretensió y únich desitj de fer



grata y profitosa la estada als forasters; en una paraula, tot lo mellor que pot oferir una gran ciutat, un gran poble y una gran Associació!

Una exposició alpina es lo únich que hi he trobat á faltar: certament pensava que no hi mancaria, y encara que sé las dificultats y dispendis inherents á tal festa, crech qu' en lloch més fàcilment qu' á Suissa y qu' á Ginebra haguéran pogut véncers'.

Jo, que anava ab lo desitj, no sols de representar dignament á l' ASSOCIACIÓ D' EXCURSIONS CATALANA, sino d' apendrer molt pera ella; al fer aquesta relació, penso que no es sols ella qui deu aprofitars'en, sino lo *catalanisme* en general, al que veig atacat de mort si algú no té l' pit d' aixecar la veu contra 'ls perills que lo envoltan y 'ls vicis que d' ell s' han apoderat. Siguém formals nosaltres, treballém ab unitat y perseverancia, seguint lo article primer de nostre Reglament y lo exemple qu' ens donan los Clubs Alpins: á Catalunya tenim molt que fer, en lo resto d' Espanya molt més encara: nostra tasca donchs es llarga y 'ns faltan los medis que abundan en lo extranger pera realisarla; mes si la empreném, mellor dit, si la proseguím, puig empresa está y ab molta honra, al fi de la jornada nos cabrá la satisfacció d' haver fet un gran bé al país y á nosaltres meteixos. ¡Qué Deu nos donga la constancia necessaria y fassi qu' ens ajudin tots los qui 'ns deuen y poden ajudar!

Leukerbad 25 d' Agost de 1879.

RAMON ARABÍA Y SOLANAS.